

Ervas – discretas, ma tuttina fitg impurtantas

Exposiziun speziala en il museum grischun da la natira

■ (anr) **Da la famiglia d'ervas dultschas enconusch'ins var 10 000 spezias. Ellas èn la basa dal nutriment per ils umans sin tut il mund. L'exposiziun en il museum da la natira vul illustrar la grond'impurtanza da las ervas.** Pertge far ina exposiziun da simplas ervas e na sco usità d'orchideas u autras fluors da bellezza? La famiglia da las ervas dultschas che cumpiglia var 10 000 spezias è insumma ina da las famiglias da plantas las pli grondas e cun il pli grond success. Ervas èn quasi tutpreschent, da la riva da la mar fin sin las muntognas las pli autas e dal equator fin a las regiuns polaras. Perquai datti en il museum da natira grischun in' exposiziun mo sur dad ervas.

Ervas – nossa basa da nutriment

Cun tirc, furment, ris, channa da zutger e bleras autras spezias represchentan las ervas las plantas da nutriment e da niz las pli impurtantas per ils umans ed ils animals. «Perquai vulain nus mussar questa giada insatge auter che mo animals e crappa sco uschiglio en il museum da la natira grischun», ha manegià ier il

directur, *Jürg P. Müller*, en occasiun da la conferenza da pressa. Ina runda tras in supermartgà mussa ch'èr ils umans qua en l'Europa moderna èn dependents dad ervas. Ils suandants products na dessi betg senz'ervas: Paun, spia da tirc, zutger, ris, pasta, biscotg, pulenta,... ma er biera u rum, u perfin il palpiri da cigarettas.

Ervas – dattan la tempr a las cuntradas

Las ervas èn adattadas a moda optimala a lur ambient. Ni la chalira, la fradaglia, la setgira, il fiu, ni la mancanza da substanzas nutritivas na las pon betg periclitari seriusamain en lur spazi da viver. En cas d'ina mancanza d'aua moran bain ils organs sur terra, ma betg las ragischs sut terra ed ils brumbels a la surfatscha. Quests organs zunt impurtants per viver vegnan protegids da las feglias crudadas ch'èn sco ina cuverta cunter la radiaziun, ils pass ed autras influenzas mecanicas. Grazia a questa resistenza n'è er betg il ruier d'animals pasculonts in drama per las ervas. Uschepert che la situaziun è sa meglierada, sa refan ellas puspè. Las ervas dattan uschia

la tempr, sco er paucas autras famiglias da plantas, a vasts territoris da nossa terra, a cuntradas naturalas ed a cuntradas, da las qualas la cuverta da vegetaziun vegn influenzada dals umans.

Ervas – l'exposiziun

Dal 1. da fanadur fin ils 24 d'october 1999 sa chatta l'exposiziun speziala «Ervas» en il museum grischun da la natira. L'exposiziun è vegnida concepida dal museum da la natira dal chantun Turgovia e dal curtin botanic da Son Gagl. Ella mussa expressivamain che las ervas dattan la tempr a noss mintgadi, en ina tscherta moda. Ultra da quai vegn preschaentada pli detagliadamain la biologia da las ervas cun agid da graficas, maletgs, models e da preparats.

Il museum grischun da la natira ha cumpilà in ritg program general tar l'exposiziun speziala.

Quel porscha er tranter auter differents referats, curs ed excursiuns che han far cun ervas. Ina da las excursiuns porta per exempel il titel «Ervas e cuntradas ervusas dal Grischun». I dat però er in curs per emprender a classifitgar las differentas ervas ed auter pli.

Da las 10 000 ervas che muntan la basa d'existenza per l'uman enconuschian ils bliers mo paucas u naginas. Pli-navant dattan quellas la tempr a mintga cuntrada.